רבן שמעון בן גמליאל אומר אם היה רפוי מותר. ולעיל נמי מיירי ברפוי [פ] וקשה קלת דהיכי פליגי כולי האי דמר[א] מחייב חטאת ומר[ב] שרי אפי' לכתחלה ועוד[ג] הא אין בנין וסתירה בכלים ועוד תקשה לרב יהודה הך ברייתא דליכא תנא דמחייב חטאת ויש לומר[ד] דהכי קאמר לעיל הא רב ושמואל דאמרי תרוויהו המחזיר מטה של טרסייס בשבת חייב חטאת כשאינו רפוי ואם כן ברפוי אין סברא להתיר לכתחלה[ה]:

לימא תנן סתמא כרבי יוסי דאמר גורם לכיבוי אסור. הוה מצי למימר וליטעמיך הא רבי יוסי גופיה לא אמרה אלא בדליקה משום דאדם בהול על ממונו אי שריגא ליה אתי לכבויי והכי מפרש בכל כתבי (לקמן קכ:) אבל הכא ליכא למגזר דהא יש כלי תחת הגר ואינו בהול ובכמה מקומות בהש"ס יכול לומר וליטעמיך ואינו אומר:

מפני שמקרב את כבויו. פירוש דגזרינן ע"ש אטו שבת ובשבת יכול לבא לידי כיבוי אם יגביה הכלי בשעת נפילת הניצוצות ואם תאמר מאי שנא שריית דיו וסממניס ופריסת מלודה[ו] דשרינן בפ"ק (דף יז:) עם השמש[ז] והכא אסרינן מע"ש שלא יבא לעשות בשבת ותירץ הרב פור"ת דהתם ליכא למיחש שמא יעשה כן בשבת[ח] דהא [ט]אב מלאכה הן אבל הכא איכא למיחש דלא דמי איסור כל כך במה שמניח כלי תחת הניצוצות ואיכא למיחש שמא יבא לידי כיבוי שיתחיל ליתן המיס קודם נפילת הניצוצות וקודם גמר הגתינה יפלו ומכבה בידים או שיגביה הכלי עם המיס כנגד הניצוצות כדפרישית[י] ואף על גב דבאותו כיבוי אין בו חיוב חטאת לר' שמעון דמלאכה שאינה צריכה לגופה היא החמירו אטו כיבוי דחיוב חטאת ואע"ג דהוי גזירה לגזירה קיס לבו לרבנן דהכא שייך למגזר טפי ורש"י דפי' דהוה מכבה ממש לאו דוקא אלא כלומר שיוכל לבא לידי כיבוי ור"ת גרים כפירוש ר"ח מפני שמקרב כיבוי להתם הוא דשרי לעשות מחילה מכלים שיש בתוכן מים שאינו מכבה כלום עד שיתבקעו הכלים[יא] אבל הכא אבל אסור [יא]ולא יתקע ואם תקע חייב חטאת רשב"ג אומר [יב]אם היה רפוי מותר בי רב חמא הוה מטה גללניתא הוה מהדרי לה ביומא טבא א"ל ההוא מדרבנן לרבא מאי דעתיך בנין מן הצד הוא נהי דאיסורא דאורייתא ליכא איסורא דרבנן מיהא איכא אמר ליה אנא כרשב"ג סבירא לי דאמר אם היה רפוי מותר: **מתני'** [יג]נותנין כלי תחת הגר לקבל ניצוצות ולא יתן לתוכו מים מפני שהוא מכבה: **גמ'** והא [יד]קמבטל כלי מהיכנו אמר רב הונא בריה דרב יהושע ניצוצות אין בהן ממש: ולא יתן לתוכו מים מפני שהוא מכבה: לימא תנן סתמא כרבי יוסי [טו]דאמר גורם לכיבוי אסור ותסברא אימור דאמר ר' יוסי בשבת בערב שבת מי אמר וכי תימא הכא נמי בשבת והתניא נותנין כלי תחת הגר לקבל ניצוצות בשבת ואין צריך לומר בע"ש ולא יתן לתוכו מים מפני שהוא מכבה מע"ש ואין צריך לומר בשבת אלא אמר רב אשי אפילו תימא רבנן שאני הכא מפני שמקרב את כיבויו:

הדרן עלך כירה

במה [טז]טומנין ובמה אין טומנין אין טומנין לא בגפת ולא בזבל לא במלח ולא בסיד ולא בחול בין לחין בין יבשין ולא בתבן ולא בזגין ולא במוכין ולא בעשבין בזמן שהן לחין אבל טומנין בהן כשהן יבשין: **גמ'** איבעיא להו גפת של זיתים תנן אבל דשומשמין שפיר דמי או דילמא דשומשמין תנן וכל שכן דזיתים ת"ש דאמר ר' זירא משום חד דבי ר' ינאי קופה שטמן בה אסור להניחה על גפת של זיתים ש"מ של זיתים תנן לעולם אימא לך [יח]לענין הטמנה דשומשמין נמי אסור לענין אסוקי יפקע. בחוזק על ידי יתדות שקורין קויינ"ש: **מטה גללניתא.** טורנדי"ן והוא כעין של טרסייס[יט]: **מן הצד.** מפני שאינה תקועה ומהדקה בחוזק קרי לה מן הצד כלומר ע"י שינוי: **גמ' והא קא מבטל כלי מהיכנו.** דלא יוכל ליטלו משם כל היום דנעשה בסיס לניצוצות לימא תהוי תיובתיה דרב חסדא דאסר בפירקין (דף מג.): **אין בהן ממש.** משכבו ומותר ליטלן: **ברבי יוסי.** בכל כתבי הקדש[כ] דקתני עושה מחילה בכל הכלים בין מלאין בין ריקנין כדי שלא תעבור הדליקה רבי יוסי אוסר בכלי חרס חדשים מלאים מים שאין יכולין לקבל האור והן מתבקעים ומכבין את הדליקה: **בערב שבת.** כגון זה שנותן המיס מבעוד יום בכלי תחת הגר: **וי' תימא הכא נמי.** אין נותנין לתוכו מים בשבת קאמר ור' יוסי היא: **והתניא.** אפילו בע"ש אסור ואי לגרס כיבוי מדמית לה אפילו כרבי יוסי לא מיתוקמה דבע"ש לא אמר רבי יוסי: **אלא אמר רב אשי.** מתניתין אפילו לרבנן דלא דמי לגרס כיבוי דהתם כי מטי לדליקה לכלים דליקה הוא דפקעה להו וגרמא בעלמא הוא אבל זה שנתן המיס ממש תחת הגר מכבה ממש הוא וגזירה מבעוד יום אטו משאשכה: **שמקרב את כיבויו.** זימן כיבוי להדיא והוה ליה מכבה ממש אי הוה יהיב ליה בשבת:

הדרן עלך כירה

במה טומנין. הבא לסלק קדירה מעל גבי כירה ולטומנה בדבר אחר ואמרו חכמים[כא] אין טומנין בדבר המוסיף הבל אלא בדבר המעמיד הבל מי הוא המוסיף ואסור: **גפת.** פסולת של בית הבד של שמן שהוא כגוס יחד ואם מאד: **לחין.** יש בהן הבל הרבה יותר מיבשין: **וזגין.** פסולת של יקב יין: **מוכין.** כל דבר רך קרוי מוכין כגון למר גפן ותלישי למר רך של בהמה וגרירת בגדים בלויים: **גמ' קופה שטמן בה.** שנותן בה מוכין וטומן בה קדירה: **לענין הטמנה.** לטומנו בתוכה: אסוקי

מסורת הש"ס

נב א מיי' פכ"ב מהל' שבת הלכה כה וסמג שם טוש"ע שם סעיף ו וסעיף ט:

ם ב מיי' שם הל' כו טור שו"ע שם סעיף ו:

סא ג מיי' שם פ"ה הלכה יג סמג שם טוש"ע או"ח סימן רסה סעיף ד:

א ד ה מיי' פ"ד מהלכות שבת הלכה ז טוש"ע או"ח סימן רנז סעיף ג:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה רשב"ג וכו' וקשה קצת. עי' לקמן דף קלח ע"ח: שם בד"ה במה טומנין וכו' אבל קידרא חייתא. עי' לעיל דף לט ע"ב תוספות ד"ה ממעשה:

לעזי רש"י

קויינ"ש [קוינ"ץ]. טרזיס.
טורנדי"ן [טורנידי"ן]. [מיטה] מסתובבת, מתקפלת.

מוסף תוספות

א. (ד)רב ושמואל. תוס' הרא"ש. ב. (ו)לוי בר שמואל. תוס' הרא"ש. ג. היכי מצי לחיובי חטאת ברפויה. תוס' הרא"ש. ד. דרב ושמואל לא מחייבי חטאת ברפוי, אלא. תוס' הרא"ש. ה. [אלא] אסור מדרבנן משום גזירה. מי' הר"ן. ואינהו סברי אע"ג ד[נ]תקע חייב חטאת, לא תקע מותר לכתחילה, ולא גזרינן. רמב"ן. וכרשב"ג דאמר אם הי' רפוי מותר. [ל]חיה ועוף. תוס' הרא"ש. ז. אע"פ שנעשית מלאכה גמורה בשבת. תוס' הרא"ש. ח. לכתחילה. תוס' הרא"ש. ט. כל הנהו דשרי ב"ה עם השמש. תוס' הרא"ש. י. הלכך גזרו ער"ש אטו שבת. תוס' הרא"ש. יא. ומחיצה בכלים הוא עושה. ריטב"א. יב. אלמא דשרו גרם כיבוי בלא הפסקה. ריטב"א. יג. שאין המים תחתיו אלא מן הצד. רשב"א. יד. המים מכבין את הדולק. מי' הר"ן. טו. מונעין. מי' הר"ן. עושים כך. ריטב"א. יז. סמוך לפתילה. ריטב"א. [כדי] שיהא הגר דולק יפה. רשב"א. ואם הי' דולק כל היום, טוב בעיניו. ריטב"א. ואף אם לא היה נותן מים, לאחר שיכלה השמן היה הגר כבה, נמצא שאין נתינת המים ממהרים כיבוי. תוס' הרא"ש. יח. דלא אסרו אלא בנותן ע"מ לכבות דאי שרית לי' אתי לכבויי בידים. מי' הר"ן. יט. דהא מקרב כיבויו. ריטב"א. כ. דמאי שנא מכלי שתחת הגר דתנן ולא יתן לתוכן מים מפני שהוא מכבה, ער"ש ואצ"ל בשבת. תוס' הרא"ש. אלא ודאי דכה"ג שאין נותן שם אלא להדליק, שרי וצריך. ריטב"א. כא. שלא הגיע למאכל בן דרוסאי. תוס' הרא"ש. כב. [ש]הגיע למאכל בן דרוסאי מותר להטמינו בדבר המוסיף הבל. [דהא]. רא"ש. כג. דכיון דאיסורא דהטמנה ואיסורא דשהייה תרוייהו משום גזירה שמא יחתה בגחלים נינהו. פי' הר"ן. [להכין], כל מידי דשרי לשהותו ע"ג כירה שאינה גרופה ואינה קטומה, שרי נמי לטומנו בדבר המוסיף, וכל שכן הוא. תוס' רי"ד. דהשתא להשהות ע"ג גחלים דאיכא למיחש לחתויי שרי, להטמין בגפת וזבל דליכא למיחש לחתויי, ולא נאסרו אלא משום גזירת רמ"ק, לא כ"ש. תוס' רי"ד לעיל לט. ד"ה אמר. דהא מטמין בדבר המוסיף לא מיתסר אלא גזירה שמא יחתה בגחלים וכו' ובהני ליכא למיגזר. מי' הר"ן. ולא נאסר להטמינו אלא דבר שאסור להשהות, [והכא]. תוס' רי"ד. כד. גדסתם הטמנה היא בבין השמשות או קרוב לו. ריטב"א. כה. בין אי לשהות תנן בין אי להחזיר תנן. תוס' הרא"ש. כו. כחנניה. תוס' הרא"ש. כז. ואין החום נתפש בה, הלכך אף הוא אינו בא לידי חיתוי. רשב"א. כח. כיון שהוא טמון. רא"ש. והלכך אתי לחתויי. רשב"א. כט. אפי' מבושל כמאכל ב"ד. תוס' הרא"ש.

מוסף רש"י

מטה גללניתא. הוא שם מקום ומפרקין מטותיהן וכסאותן וטוענין אותן עמהן ומחזירין אותן (לקמן קלח). לקבל נצוצות. שלהבת המוטפת מן הגר כדי שלא ילקח מה שתחתיה (לעיל מב:). והא קמבטל כלי מהיכנו. שהיא מוכן מתחלה לנעלנלו ועכשיו עושהו מוקצה (לעיל מג.) דדמי לסותם כגון (לקמן קכח: קנד:)

הדרן עלך כירה

במה טומנין. אם הממין בשבת, דאמור רבנן דאסור להטמין בדבר המוסיף הבל, גזירה שמא יטמין בדמן (ב"ב יט).

רב נסים גאון

לימא תנן סתמא כר' יוסי דאמר גרם כיבוי אסור. עיקר דיליה במשנה בפרק כל כתבי הקדש (דף קכ) דתנן ר' יוסי אוסר בכלי חרש חדשים מלאים מים, שאין יכול לקבל את האור והם מתבקעין ומכבין את הדליקה. ובגמרא גרסי ר' יוסי סבר גרם כיבוי אסור.

סליק פרק כירה

רבינו חננאל

אבל אסור, לא יתקע ואם תקע חייב חטאת, רבן שמעון בן גמליאל אומר אם היה רפוי מותר. המחזיר קני מנורה חייב חטאת, כמשמעו מפני שמתקן כלי כבנין. קנה של ציידין, דרכם לתת קנה דק בתוך ראש קנה עבה כדי שיהא (נבוה) [גבוה] ולא יהא נשבר וזהו פטור אבל אסור. קרן עגולה חייב, פשוטה פטור. אילו הן כלי שיר והן של חליות ויש מהן קרן עגולה וקרן פשוטה כדכתיב [דניאל ג] קל קרנא משרוקיתא. וזה שהיא עגולה היא כלי יש בו מלאכה להחזירה לפיכך חייב חטאת, אבל פשוטה אין בה עסק כלום, כדתנן בכלים פרק י"א הכוש והאימא והמקל וסומפאניא וחליל של מתכת טמאין והמצופין שהורין וסמפאניא שיש בה בית קיבול כנפים בין כך ובין כך טמאה. קרן עגולה טמאה ופשוטה טהורה. היתה מצופית שלה של מתכת טמאה. הקב שלה ר' טרפון מטהר וחכמים מטמאין ובשעת חבורן הכל טמא. בי רב חמא הוה ליה מיטה גוליתא והוו מהדרי ליה בי"ט. א"ל לרב חמא מאי דעתיך בנין מן הצד הוא, נהי דאיסורא דאורייתא ליכא דרבנן מיהא איכא. א"ל רב חמא אנא כרבן שמעון בן גמליאל סבירא לי אם היה רפוי מותר. נמצא רב חמא כר' אבא ורב הונא דשרו. ומסתברא מטה של טורסיים הוא כגון מטה גוליתא. **נותנין כלי תחת הגר לקבל בו ניצוצות.** והא קא מבטל כלי מהיכנו. אמר רב הונא בריה דרב יהושע ניצוצות אין בהן ממש ומותר להשתמש באותו כלי. ולא יתן בתוכו מים מפני שהוא מכבה. לימא תנן סתמא כר' יוסי דאמר גרם כבוי אסור, דתנן ר' יוסי אוסר לעשות מחיצה שלא תעבור הדליקה בכלי חרש חדשים מליאין מים שאין יכולין לקבל את האור והן מתבקעין ומכבין הדליקה. ודחי אימור דאסר ר' יוסי בשבת בע"ש מי אסר. וכי תימא הכא נמי כי תנן אסור בשבת אבל בע"ש שרי, והא תניא נותנין כלי תחת הגר לקבל ניצוצות בשבת ואין צורך לומר בע"ש, ולא יתן לתוכו מים בע"ש מפני שהוא מכבה ואין צריך לומר בשבת. ואוקמה רב אשי אפילו לרבנן דפליגי עליה דר' יוסי הכא אסרי מפני שמקרב כיבויו, פי' כיון שנופלין הניצוצות במים מיד נכבין, ובכלים עד שיתבקעו. וקי"ל דהילכתא כר"ש דאפילו במוקצה מחמת מיאוס שרי, ואין הלכה כר"ש במוקצה מחמת איסור כגון נר מנורה ופמוט שהדליקו עליהן באותה שבת וכיוצא בהן, וכגון מיטה שיחדה למעות, ונכרי שהביא דורון לישראל דבר המחובר לקרקע וכיוצא בהן, דמוקצה מחמת איסור הן. וגרסינן במי שהחשיך בדרך פליגי בה רב אחא ורבינא, חד אמר בכולה שבת הילכתא כר"ש בר מוקצה מחמת מיאוס, וחד אמר אפילו במוקצה מחמת מיאוס נמי הילכתא כר"ש בר ממוקצה מחמת איסור בלבד. וקי"ל דבכל התורה רב אחא לחומרא ורבינא לקולא, והילכתא כרבינא לקולא בר מהני תלת אומצא כו'. ואע"ג דעולא ולוי ורב אמרו הלכה כר' יהודה, הא שמואל וזעירי ור' יוחנן אמרו הילכתא כר' שמעון, ורבינא דהוא בתראה פסק הילכתא כר' שמעון כדאמרן, לפיכך כל מוקצה מותר לבר ממוקצה מחמת איסור כמו שפירשנו. ומוקצה מחמת חסרון כיס מודה ר' שמעון, וגרוגרות וצמוקין כדאמרן. **הדרן עלך כירה**

פרק רביעי במה טומנין ובמה אין טומנין כו', אין טומנין בגפת. אוקימנא בגפת של שומשמין וכל שכן בגפת של זיתים

ה) [לעיל מב: מג.], **ו)** [לעיל מג. וש"נ], **ז)** לקמן קכ., **ח)** בבא בתרא יט. [נדרים כ: מיר ב.], **ט)** עי' לקמן קלח. רש"י ד"ה וכפא גלין, **י)** [לקמן קכ.], **יא)** לעיל לד., **יב)** [ל"ל כרבנן. מלור דבש],

מוסף רש"י

ולעיל מב. מג.). מלור דבש. אבל אסור. אם הכלי מלא מים אסור לתקן בו מחיצה. ולא יתן בתוכו מים. מפני שהוא מכבה. ולא יתן לתוכו מים. אם הכלי מלא מים אסור לתקן בו מחיצה. ולא יתן ל